

**Skupina volivk in volivcev
(prvopodpisani _____)**

Ljubljana, 07. 01. 2016

**Državni zbor Republike Slovenije
dr. Milan Brglez, predsednik**

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03 69/04, 68/06 in 47/13) in 114. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št 92/07 - uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13) podpisane volivke in volivci vlagamo

**PREDLOG ZAKONA O UKREPIH ZA VZPOSTAVITEV JAVNOSTI,
PREGLEDNOSTI IN ODGOVORNOSTI V PRAVOSODJU**

in ga na podlagi 114. in 115. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije pošiljamo v obravnavo.

Na sejah Državnega zbora in matičnega delovnega telesa bodo sodelovali _____ .

Prilogi:

- predlog Zakona o ukrepih za vzpostavitev javnosti, preglednosti in odgovornosti v pravosodju
- _____ obrazcev podpore volivk in volivcev pobudi za vložitev zakonskega predloga

PREDLOG ZAKONA ZA VZPOSTAVITEV JAVNOSTI PREGLEDNOSTI IN ODGOVORNOSTI V PRAVOSODJU

I. UVOD

1. Ocena stanja in razlogi za sprejetje zakona

Stanje v slovenskem pravosodju je tako na podlagi domačih kot tujih kazalcev izredno zaskrbljivo. Izjemno visok delež pravosodnih funkcionarjev na prebivalca ne odraža kakovosti, učinkovitosti in hitrosti dela pravosodnih institucij. Še posebej je zaskrbljivo kršenje človekovih pravic v pravosodnih postopkih.

Iz letošnjih ugotovitev Evropskega sodišča za človekove pravice izhaja, da je to sodišče do konca leta 2014 prejelo več kot 8400 tožb iz Slovenije. Razsodilo je v 323 primerih in v 304 primerih ugotovilo vsaj eno kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Glede na število prebivalcev je Slovenija prva po številu ugotovljenih kršitev človekovih pravic med 47 državami članicami Sveta Evrope.

Slabo delovanje pravosodnih institucij zavira razvoj družbe in države na vseh ostalih področjih, še posebej gospodarstva.

Predlagatelji smo prepričani, da je v pravosodju potrebno vzpostaviti učinkovit sistem javnosti, preglednosti in odgovornosti, ki bo omogočil višjo kakovost dela, večjo pravno varnost ter spoštovanje človekovih pravic v pravosodnih postopkih.

Ker gre za paket ukrepov v pravosodju, ki se nanašajo na vzpostavitev preglednosti in odgovornosti v pravosodju in se nanašajo na več zakonov, predlagamo, da se jih sprejme v enem zakonu, ki bo spremenil določila naslednjih zakonov.

1. ZAKON O SODIŠČIH IN ZAKON O SODNIŠKI SLUŽBI

Zakon o sodiščih (v nadaljevanju: ZS) in Zakon o sodniški službi (v nadaljevanju: ZSS) sta od svoje uveljavitve aprila 1994 do danes doživela večkratne spremembe in dopolnitve. Nesporno je, da so na področju sodstva potrebne spremembe za vzpostavitev javnosti, preglednosti in odgovornosti. Predlagane spremembe bodo na zakonodajni ravni to zagotovile.

2. ZAKON O DRŽAVNEM TOŽILSTVU

Sistem javnosti, preglednosti in odgovornosti je potrebno vzpostaviti tudi na področju državnih tožilstev, saj je od začetka konkretnih pravosodnih postopkov v veliki meri odvisen končni rezultat, kakor tudi spoštovanje temeljnih človekovih pravic v postopkih.

3. ZAKON O INTEGRITETI IN PREPREČEVANJU KORUPCIJE

Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije (Uradni list RS, št. 69/11 uradno prečiščeno besedilo: v nadaljevanju ZIntPK) je začel veljati 5. junija 2010. ZIntPK ureja nadzor nad premoženjskim stanjem zavezancev. Nadzor nad premoženjskim stanjem funkcionarjev je eden osnovnih pogojev preglednosti in zaupanja v javne funkcije, zato pomeni neločljiv del integritete javnega sektorja.

Sprejem dopolnitve tega zakona, za sodnike in državne tožilce, je neizogiben zaradi odgovorne politike in preglednosti delovanja funkcionark in funkcionarjev ter odgovornosti do državljanek in državljanov na področju zaupanja v pravosodje.

Vsi navedeni primarni razlogi opravičujejo sprejem predloga tega zakona.

2. Cilji, načela in pogloblitve rešitve zakona

2.1 Cilji in načela

Cilji in načela predloga zakona so vzpostavitev javnosti, preglednosti in odgovornosti v pravosodju, od katerih je v veliki meri odvisno spoštovanje načel pravne varnosti, pravne države, pravice do sojenja v razumnem roku, pravice do enakega varstva, pravice do učinkovitega sodnega varstva, pravice do poštenega sojenja. V predlogu zakona so upoštevana načela pravne varnosti ter načelo spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

2.2 Pogloblitve rešitve

1. Zakon o sodiščih

Pogloblitve zakonske rešitve, ki sledijo načelom pravne varnosti, pravne države, pravice do sojenja v razumnem roku, pravice do enakega varstva, pravice do učinkovitega sodnega varstva in pravice do poštenega sojenja, se nanašajo na naslednja področja, katera so:

- Javnost sodniškega dela;
- Preglednost sodniškega dela;
- Odgovornost sodnikov.

Na področju sodstva je potrebno dosledno zagotavljanje spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin v sodnih postopkih. Predlaga se opredelitev strukture sodbe, s poimensko navedbo sestave senata sodišča, glasovanjem in morebitnim ločenim mnenjem. S predlagano dopolnitvijo zakona se sledi zagotavljanju pravne varnosti, enakosti pred zakonom, enakemu varstvu pravic, pravici do sodnega varstva in pravici do poštenega sojenja. S tem bo dosežena večja javnost sodniškega dela, kar bo dvignilo tudi zaupanje javnosti v sodstvo. S tem se sledi zagotovitvi enotne sodne prakse, kot pri Ustavnem sodišču Republike Slovenije. Eden ključnih problemov sodstva in generatorjev zaostankov ter nekvalitetnih odločitev je nedvomno neenotna sodna praksa. Dejstvo je, da sedaj sodišča v enakih zadevah odločajo diametralno različno. To je v nasprotju z načeli pravne države, pravno varnostjo in pravično državo.

Predlagamo dopolnitev pristojnosti Sodnega sveta, in sicer s tem, da spremlja, ugotavlja in analizira kršitve človekovih pravic in temeljnih svoboščin v sodnih postopkih, o čemer sprejme polletno poročilo o zlorabah v sodstvu, s katerim najkasneje do 30. junija tekočega leta in 31. decembra seznaní Državni zbor. To poročilo mora Sodnemu svetu služiti kot podlaga za izvajanje njegovih kadrovske pristojnosti.

Predlagamo, da se zaradi zagotavljanja javnosti in preglednosti dela Sodnega sveta njegove odločitve z obrazložitvijo po izkazani vročitvi objavijo na spletni strani Sodnega sveta brez anonimizacije. Zaradi varstva osebnih podatkov se prekrijejo rojstni podatki in naslov prebivališča.

Predlagamo spremembo sestave Komisije za etiko in integriteto in sicer tako, da bi komisijo poleg sodnikov sestavljali tudi člani zainteresirane javnosti, ki bi jih na podlagi javnega razpisa imenoval pravosodni minister. To je nujno potrebno, saj se je izkazalo, da je pravosodje preveč zaprto, ki se samo notranje ni sposobno reformirati.

S predlaganimi dopolnitvami se uvaja institucionalni nadzor javnosti nad delom sodišč, ki ga slovenski pravni sistem do sedaj ne pozna.

2. Zakon o sodniški službi

Poglavitne zakonske rešitve, ki sledijo načelom opredelitve natančnejšega pogoja za izvolitev v sodniško funkcijo – osebnostna primernost kandidata, dopolnitev meril za izbiro in ocenjevanje sodnikov, jasne določitve civilne odgovornosti sodnika in se nanašajo na naslednja področja:

- dosledno zagotavljanje spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin v sodnih postopkih. Sodno funkcijo lahko opravljajo le posamezniki, ki so poleg tega, da izpolnjujejo ostale z zakonom določene formalne pogoje, za opravljanje sodniške funkcije tudi osebnostno primerni. Zato predlagamo dopolnitev osebnostne primernosti in sicer s

podrobnejšo navedbo varovanja tudi videza nepristranskosti. Prav tako se v okvir osebne primernosti dodaja tudi, da niso bile ugotovljene zlorabe pri opravljanju sodniške funkcije oziroma druge funkcije pri opravljanju dosedanjega dela ter kršitve človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

- Dopolnitev pristojnosti Sodnega sveta v okviru izbirnega postopka in sicer z dopolnitvijo, ki se navezuje na ugotavljanje dejstev pri kandidatih, in sicer: ali so bili odgovorni pri opravljanju dosedanjega dela, ali so bili pri opravljanju dosedanjega dela nepristranski, ali pri opravljanju dosedanjega dela niso zlorabljali položaja, ali niso kršili človekovih pravic in temeljnih svoboščin pri opravljanju funkcije na področju pravosodja.

- Sodnik mora pri opravljanju svoje sodniške funkcije zagotavljati tudi to, da daje videz nepristranskosti.

- Civilna odgovornost sodnika: predlaga se jasna določitev, da Republika Slovenija odgovarja za škodo, ki jo je pri opravljanju sodniške službe povzročil sodnik tretji osebi s svojim protipravnim ravnanjem. Gre namreč za posebno odgovornost za drugega, ki izključuje neposredno odgovornost tistega, ki je povzročil škodo (v predmetnem primeru gre za sodnika) in posebne, specialne, določbe glede na splošno ureditev v obligacijskem pravu. Če bi oškodovana stranka želela neposredno tožiti sodnika za škodo, ki je bila povzročena, na podlagi splošnih določil odškodninskega oziroma obligacijskega prava, bi bilo potrebno takšno tožbo zavreči, ker sodnik ne bi imel pasivne legitimacije. To rešitev predlagamo zaradi zaščite oškodovanca, saj mu v primeru utemeljenosti zahtevka zagotavlja povračilo škode. Z drugim odstavkom novega 37.a člena se opredeljuje obveznost regresnega zahtevka države proti sodniku, če sodnik pri opravljanju svoje funkcije tretji osebi povzroči škodo namenoma ali iz hude malomarnosti, s samovoljnim ravnanjem in zlorabo prava oziroma s kršitvijo človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

- Predlagamo dolžnost sodnika, da se v primeru, ko so ugotovljene kršitve človekove pravice in temeljne svoboščine opraviči.

- Obenem predlagamo, da se mora sodnik v primeru, ko se ugotovi, da je pri opravljanju svoje funkcije kršil človekove pravice in temeljne svoboščine udeležiti izobraževanja s tega področja. V kolikor se ugotovi, da takšen sodnik po opravljenem izobraževanju, še trikrat krši človekove pravice in temeljne svoboščine, mora Sodni svet predlagati Državnemu zboru njegovo razrešitev.

- Dopolnjuje se določbo 14. točke 81. člena, ki opredeljuje dejanja, ki pomenijo kršitev sodniške dolžnosti oziroma neredno opravljanje sodniške službe, in sicer, da se kot tako šteje vedenje in ravnanje sodnika, ki je v nasprotju s sodniško neodvisnostjo ter nepristranskostjo sojenja ter videzom nepristranskosti sojenja ali s katerim se krši ugled sodniškega poklica.

3. Zakon o državnem tožilstvu

Poglavitne zakonske rešitve, ki sledijo načelu zagotavljanja zakonitosti ravnanja državnih tožilcev. Predlagamo dosledno zagotavljanje spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin v postopkih.

Predlagamo vzpostavitev civilne odgovornosti državnega tožilca: predlaga se jasna določitev, da Republika Slovenija odgovarja za škodo, ki jo je pri opravljanju državnotožilske službe povzročil državni tožilec tretji osebi s svojim protipravnim ravnanjem. Gre namreč za posebno odgovornost za drugega, ki izključuje neposredno odgovornost tistega, ki je povzročil škodo (v predmetnem primeru gre za državnega tožilca) in posebne, specialne, določbe glede na splošno ureditev v obligacijskem pravu. Če bi oškodovana stranka želela neposredno tožiti državnega tožilca za škodo, ki je bila povzročena, na podlagi splošnih določil odškodninskega oziroma obligacijskega prava, bi bilo potrebno takšno tožbo zavreči, ker državni tožilec ne bi imel pasivne legitimacije. To rešitev predlagamo zaradi zaščite oškodovanca, saj mu v primeru utemeljenosti zahtevka zagotavlja povračilo škode. Z drugim odstavkom novega 37.a člena se opredeljuje obveznost regresnega zahtevka države proti državnemu tožilcu, če državni tožilec pri opravljanju svoje funkcije tretji osebi povzroči škodo namenoma ali iz hude malomarnosti, s samovoljnim ravnanjem in zlorabo prava oziroma s kršitvijo človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

4. Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije

Veljavna zakonska ureditev na področju dolžnosti sporočanja podatkov ter javnosti podatkov o premoženjskem stanju funkcionarjev za opravljanje nalog po ZIntPK, to pristojnost podeljuje Komisiji za preprečevanje korupcije. Zavezanci po ZIntPK morajo Komisiji za preprečevanje korupciji posredovati podrobne podatke o svojem premoženjskem stanju skladno s 46. členom ZIntPK. Med zavezanci so po ZIntPK tudi sodniki in državni tožilci. Ti podatki so zbrani pri Komisiji za preprečevanje korupcije. Z njimi javnost ni seznanjena. Ker gre pri sodnikih in državnih tožilih za funkcionarje, ki sodijo in so umeščeni v področje pravosodja oziroma sodno vejo oblasti in v okviru opravljanja funkcije v okviru svojih pristojnosti pomembno vplivajo na življenje posameznikov, je po našem mnenju utemeljen predlog, da so ti podatki v javnem interesu. Gre tudi za vprašanje vzpostavitve zaupanja in odgovornosti, za zagotavljanje transparentnosti delovanja javnih funkcionarjev in preventivno delovanje na področju koruptivnih ravnanj in klientelizma. Zato predlagamo rešitev, da se ti podatki s strani Komisije za preprečevanje korupcije posredujejo Vrhovnemu sodišču Republike Slovenije in Vrhovnemu državnemu tožilstvu. Te podatke se potem objavi na njihovih spletnih straneh.

3. Ocena finančnih posledic za državni proračun in druga javno finančna sredstva

Predlog zakona ne bo imel finančnih posledic za državni proračun.

Predlog zakona ne bo imel posledic za druga javnofinančna sredstva.

4. Navedba, da so sredstva za izvajanje zakona v državnem proračunu zagotovljena, če predlog zakona predvideva porabo proračunskih sredstev v obdobju, za katero je bil državni proračun že sprejet

Za izvajanje zakona dodatnih sredstev v državnem proračunu ni potrebno zagotoviti.

5. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih in prilagojenost ureditve pravu EU

Predlagana ureditev ni povezana s pravom Evropske unije, saj pravni akti Evropske unije vprašanj, ki so predmet urejanja tega zakona, ne urejajo.

PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH

Ocenjevanje in odgovornost sodnikov

Ocenjevanje sodnikov in tožilcev v **Avstriji** je v pristojnosti personalnih svetov, ki se morajo oblikovati pri vseh sodiščih. V njih sodelujeta predsednik in podpredsednik sodišča ter od tri do pet voljenih sodnikov. Ocenjevanje sodnikovega dela se opravi v prvi četrtini koledarskega leta za preteklo leto. Sodniki nižjih rangov se prvič ocenjujejo v drugem koledarskem letu, ki sledi njihovem imenovanju. Za ocenjevanje sodnikovega dela je praviloma pristojen personalni senat sodišča, na katerem dela, za sodnike okrajnih sodišč pa so pristojni personalni senati deželnih sodišč. Predsednike in podpredsednike sodišč ocenjujejo senati nadrejenih sodišč. Zakon določa kriterije ocenjevanja in določa pet ocen. Nezadovoljni sodnik se v dveh tednih po vročitvi ocene lahko pritoži personalnemu senatu nadrejenega sodišča. Za ocenjevanje dela državnih tožilcev smiselno veljajo določbe zakona, ki veljajo za sodnike, ocenjujejo pa jih komisije, ustanovljene pri tožilstvih oz. pri pravosodnem ministristvu.

Sodnik odgovarja za disciplinsko kršitev, če prekrši poklicno ali uradno dolžnost. Disciplinske sankcije izreka le disciplinsko sodišče na podlagi predhodne ustne obravnave, po kateri izda sodbo. Senat je sestavljen iz treh sodnikov, predhodne poizvedbe in preiskavo pa opravi preiskovalni komisar. Disciplinski senati se imenujejo za dobo 5 let, o njihovem imenovanju je treba obvestiti zvezno pravosodno ministristvo in vrhovno

sodišče. Interes predlagatelja postopka v postopku zastopa disciplinski tožilec, to je pri višjih deželnih sodiščih višji državni tožilec, pri Vrhovnem sodišču pa je to vrhovni državni tožilec. Glede disciplinske odgovornosti državnih tožilcev se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki veljajo za sodnike.

Civilno odgovornost sodnikov in tožilcev ureja Zakon o uradni odgovornosti, o njej pa odločajo deželna sodišča. Stranke, ki utrpijo škodo zaradi protipravnega in krivdnega ravnanja sodnika lahko vlagajo tožbe samo zoper zvezno državo, ki lahko v določenih primerih zahteva od kršitelja povračilo izplačane odškodnine. Pomembno je, da oškodovanec nikoli ne more zahtevati plačila odškodnine neposredno od sodnika (tožilca).

V **Italiji** ima Vrhovni pravosodni svet (CSM) različne pristojnosti na področju pravosodja, med drugim tudi za napredovanje sodnikov in tožilcev ter za vodenje disciplinskih postopkov. Ocenjevanje strokovnosti sodnikov in tožilcev, ki je pogoj za karierno napredovanje, se za vse sodnike in tožilce opravi vsaka štiri leta. Pri ocenjevanju se preverjajo naslednje štiri lastnosti: poklicna sposobnost, produktivnost, marljivost in zavzetost. Za ocenjevanje navedenih štirih lastnosti obstajajo še posebni kriteriji. Ocenjevanje strokovnosti sodnika oz. tožilca opravi CSM na podlagi mnenja, ki ga poda pravosodni svet pristojnega višjega sodišča, in pridobljene dokumentacije. V primerih, ko ocena ni pozitivna ali je celo negativna, zakon predpisuje določene posledice, in sicer tako poklicne kot tudi finančne. Po končanem ocenjevanju CSM izda obrazloženo mnenje in ga pošlje pravosodnemu ministrstvu, ki izda ustrezen akt.

Za vodenje disciplinskega postopka se ustrezno uporabljajo pravila kazenskega postopka. V disciplinskem postopku odloča disciplinski oddelek CSM. Začne se na zahtevo pravosodnega ministra ali generalnega državnega tožilca pri Kasacijskem sodišču. Minister za pravosodje lahko v disciplinskem postopku zoper sodnika/tožilca sodeluje npr. z zahtevo po razširitvi zahteve za uvedbo postopka, ki jo je sicer vložil generalni državni tožilec, z razširitvijo oz. spremembo obtožnega akta, ki ga je zoper sodnika/tožilca v disciplinskem postopku podal sam ali generalni državni tožilec, itd.

Civilna odgovornost sodnikov in tožilcev nastane kot posledica napak ali kršitev med opravljanjem funkcije. Zakon iz leta 1988 opredeljuje načelo pravice do povračila za vsako nepravilno škodo, ki je posledica ravnanja, odločitve ali ukrepa s strani sodnika oz. tožilca, pri čemer je šlo za naklep ali hudo malomarnost pri opravljanju funkcije, lahko pa tudi za odrek sodnega varstva. Odgovornost povrnitve škode je na strani države in če je odgovornost države izkazana, lahko ta kasneje od sodnika oz. tožilca zahteva povračilo.

Po Kazenskem zakoniku sodniki in tožilci odgovarjajo zlasti v primeru naslednjih kaznivih dejanj: zloraba službe, korupcija, povezana z dolžnostmi v pravosodju, ipd. V posebnem zakonu so določena tudi pravila v zvezi s tem, katero sodišče lahko obravnava zadeve, v katerih se sodnik oziroma tožilec nahaja v kazenskem postopku.

V **Nemčiji** je službeni nadzor sodnikov urejen v Zakonu o sodnikih, podrobneje pa še z deželnimi predpisi o sodiščih in s podrejenimi izvedbenimi akti. Ureditev se po deželah lahko razlikuje. V Brandenburgu se sodnike in tožilce, imenovane za stalno, redno ocenjuje na vsakih 5 let. Za ocenjevanje je pristojen neposredno nadrejeni. Na Bavarskem se redno ocenjevanje opravi na 4 leta.

O disciplinski odgovornosti tožilcev in sodnikov odločajo neposredni vodja, lahko pa tudi ministrstvo za pravosodje. Vsi navedeni lahko izrečejo le najmilejši ukrep - ukor. Strožji ukrepi (globa, znižanje prejemkov, razporeditev na nižje delovno mesto in odstranitev iz službenega razmerja) pa so v pristojnosti deželnih službenih sodišč, pred katerimi se postopek začne na podlagi disciplinske tožbe, ki je na primer na Saškem v izključni pristojnosti pravosodnega ministrstva.

Za škodo, ki jo tretjim povzročijo sodniki in tožilci, načeloma odgovarja država oziroma zvezna dežela. V primeru naklepa ali hude malomarnosti se lahko zoper sodnika ali tožilca uveljavlja regresni zahtevak. Natančneje je to urejeno v Civilnem zakoniku (*Bürgerliches Gesetzbuch*)

Javnost premoženja

Avstrija

Avstrijska vrhovna revizijska institucija, Der Rechnungshof, v skladu z določbami predpisa o nezdružljivosti (Bundesgesetz über Unvereinlichkeiten für oberste Organe und sonstige öffentliche Funktionäre iz leta 1980, spremenjen leta 1983, 1988, 1997, 1999 in 2005) izvršuje primerljive pristojnosti v povezavi s premoženjskim stanjem funkcionarjev in o izrednem povečanju premoženja poroča predstavniškemu organom. Funkcionarji sporočajo spremembe v premoženjskem stanju na podlagi posebnega obrazca, ki ga je predpisala vrhovna revizijska institucija.

Portugalska

Na Portugalskem morajo funkcionarji premoženjsko stanje prijaviti Ustavnemu sodišču, ki vodi register premoženjskega stanja funkcionarjev. Ustavno sodišče izvaja tudi nadzor nad nezdružljivostjo funkcij za nosilce javnih funkcij.

Francija

V Franciji o nezdržljivosti funkcij odloča Conseil d'Etat. Funkcionarji so dolžni poleg podatkov o premoženjskem stanju priložiti tudi kopijo zadnje davčne napovedi. Register premoženjskega stanja poslancev vodi poseben odbor za finančno preglednost v politiki.

Grčija

V Grčiji je članstvo v parlamentu nezdržljivo s funkcijo upravljanja v določenih gospodarskih družbah, predvsem tistih, ki uživajo koristi s strani države, tistih katerih dejavnost je zgolj finančne narave, tistih, ki delajo primarno za državo in podobno. Organ, ki odloča o nezdržljivosti v Grčiji je posebno sodišče (SpecialSupremeCourt).

Podatki, ki jih je poslanec dolžan predložiti se večinoma nanašajo na nepremičnine, prenosljive vrednostne papirje, premično premoženje (kot na primer avtomobili, ladje, letala), terjatve, depozite in dolgove. Funkcionarji so dolžni predložiti tudi kopijo zadnje davčne napovedi, kakor tudi vse donacije in druga darila, ki se nanašajo na politično dejavnost. Tovrstne podatke morajo v Grčiji predložiti tudi zakonci in otroci, ki jih preživljajo starši.

Sankcije v primeru, da poslanec ne predloži podatkov o premoženjskem stanju, ali jih predloži nepopolno ali nepravilno, so prepoved opravljanja funkcije za določen čas, je odvzem mandata ali celo kazen zapora oziroma denarna kazen.

Nadzorstvo ustavnega sodišča nad nezdržljivostjo funkcij je v evropskem prostoru znana v:

- **Češki republiki** začlane obeh domov parlamenta,
- **Bolgariji za** poslance in v **Albaniji za** predsednika republike (v vseh zgoraj navedenih primerih je dodatna pristojnost urejena v zakonu).

V **Republiki Hrvaški** so sodniki dolžni sporočati podatke o premoženjskem stanju. Na zahtevo v uvid premoženjskega stanja posameznega sodnika (premoženjske kartice sodnika) mora sodstvo v osmih dneh posredovati podatke o premoženju sodnika. Zaradi preglednosti so posamezna sodišča celo sama dovolila objavo premoženja vseh sodnikov na spletu. Takšen primer je portal <http://www.znet.hr/imovinske-kartice-sudaca>.

6. Druge posledice, ki jih bo imelo sprejetje zakona

Predlog zakona ne bo imel drugih posledic.

II. BESEDILO ČLENOV

I. DEL

SPLOŠNA DOLOČBA

1. člen

S tem zakonom se za zagotovitev javnosti, preglednosti in odgovornosti v pravosodju spreminjajo in dopolnjujejo določbe:

1. Zakona o sodiščih (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 86/10 – ZJNepS, 33/11, 75/12 – ZSPDSLS-A, 63/13 in 17/15; v nadaljnjem besedilu: Zakon o sodiščih);
2. Zakon o sodniški službi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 91/09, 33/11, 46/13, 63/13, 69/13, 95/14 – ZUPPJS15 in 17/15; v nadaljnjem besedilu: Zakon o sodniški službi);
3. Zakon o državnem tožilstvu (Uradni list RS, št. 58/11, 21/12 – ZDU-1F, 47/12, 15/13 - ZODPol, 47/13 – ZDU-1G in 48/13 – ZSKZDČEU-1; v nadaljnjem besedilu: Zakon o državnem tožilstvu);
4. Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije (Uradni list RS, št. 69/11 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljnjem besedilu: Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije).

II. DEL

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE ZAKONOV

1. ZAKON O SODIŠČIH

2. člen

V Zakonu o sodiščih se 17.b člen spremeni tako, da se glasi:

»Sodišča so dolžna zagotavljati javnost obravnavanja sodnih zadev in glasovanje sodnih sestavov sodišč po določbah tega zakona in drugih predpisov, ki urejajo postopke pred sodišči.

Sodna praksa sodišč Republike Slovenije, iz katere je razviden uvod, izrek, obrazložitev, navedba o sestavi sodišča s poimensko sestavo sodnika oziroma senata in ločeno mnenje, se objavlja na spletni strani sodišča.

Ločeno mnenje lahko napove sodnik oziroma član senata, ki ne soglaša z odločitvijo ali z obrazložitvijo sodbe. Ločeno mnenje mora predložiti

najkasneje peti dan pred rokom, ki je določen za pisno izdelavo sodbe. Če ta procesni rok zapade v čas sodnih počitnic, začne teči ponovno prvi naslednji dan, ko se iztečejo sodne počitnice.«

3. člen

V prvem odstavku 28. člena se dodajo nove trinajsta, štirinajsta in petnajsta alineja, ki se glasijo:

» - spremlja, ugotavlja in analizira kršitve človekovih pravic in temeljnih svoboščin v sodnih postopkih, o čemer sprejme polletno poročilo o zlorabah v sodstvu, s katerima najkasneje do 30. junija tekočega leta in 31. decembra seznaní Državni zbor;

- vodi javno evidenco kršitev Ustave Republike Slovenije ugotovljenih s strani Ustavnega sodišča Republike Slovenije in Evropskega sodišča za človekove pravice s podatki sestavov sodnih senatov in glasovanjem;
- izvaja postopke ugotavljanja zlorab sodne funkcije v ugotovljenih primerih kršitev Ustave Republike Slovenije,«

Dosedanja trinajsta alineja postane šestnajsta alineja.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Sodni svet na svoji spletni strani objavlja sprejete akte in seznam sodnikov, za katere je bilo ugotovljeno, da so pri opravljanju svoje funkcije kršili človekove pravice in temeljne svoboščine.«

4. člen

V drugem odstavku 28.a člena se črta besedilo »v anonimizirani obliki«.

V drugem odstavku se za prvim stavkom doda nov stavek, ki se glasi: »Podatki o rojstvu in stalnem oziroma začasnem prebivališčem se prekrijejo.«

5. člen

Prvi odstavek 28.č člena se spremeni tako, da se glasi:

»Kodeks sodniške etike določa pravila za službeno in zasebno ravnanje in vedenje sodnikov zaradi varovanja neodvisnosti, nepristranskosti, poštenosti sodnikov in ugleda sodniške službe, predpiše sankcije za njegove kršitve in dolžnost opravičila sodnika za katerega je bilo ugotovljeno, da je pri svojem delu kršil človekove pravice in temeljne svoboščine.«

6. člen

Prvi stavek v drugem odstavku 28.d člena se spremeni tako, da se glasi:
»Člani Komisije za etiko in integriteto so sodniki in vsaj polovica članov izmed zainteresirane javnosti, ki jih na podlagi javnega razpisa v imenovanje Sodnemu svetu predlaga minister, pristojen za pravosodje.«

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:
»Za člana Komisije za etiko in integriteto izmed zainteresirane javnosti je lahko imenovan državljan Republike Slovenije, ki je dopolnil trideset let starosti, ki ni bil pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, in ki je zdravstveno ter osebno primeren za udeležbo pri izvajanju sodne oblasti ter aktivno obvlada slovenski jezik. Kandidate za člane Komisije za etiko in integriteto izmed zainteresirane javnosti lahko predlagajo interesne organizacije, ki so registrirane kot društva ali združenja na območju Republike Slovenije.«

Dosedanji tretji odstavek postane četrti odstavek.

2. ZAKON O SODNIŠKI SLUŽBI

7. člen

V Zakonu o sodniški službi se v drugem odstavku 2.a člena za besedo »nepristranskosti« doda besedilo »oziroma videza nepristranskosti«, za besedo »sojenja« doda besedilo »ali za katerega so bile ugotovljene zlorabe pri opravljanju sodniške funkcije ter kršitve človekovih pravic in temeljnih svoboščin« ter pred piko doda besedilo »oziroma bo zlorabljal sodniško funkcijo ter kršil človekove pravice in temeljne svoboščine pri sojenju«.

8. člen

V tretjem odstavku 18. člena se pred piko doda vejica in besedilo »ali so bili pri opravljanju dosedanjega dela nepristranski, ali pri opravljanju dosedanjega dela niso zlorabljali svojega položaja, ali niso kršili človekovih pravic in temeljnih svoboščin pri opravljanju funkcije na področju pravosodja«.

9. člen

V 24. členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Pred odločanjem o napredovanju sodnika v višji plačni razred se izdelava ocena sodniške službe, ki vsebuje tudi poročilo, ali so bile pri opravljanju funkcije kršene človekove pravice in temeljne svoboščine.«

10. člen

V prvem odstavku 28. člena se za četrto alinejo doda nova alineja, ki se glasi:

»- kršitve človekovih pravic in temeljnih svoboščin pri njegovem dosedanjem delu. Kandidat za sodnika ne more biti izbran, če je pri dosedanjem delu kršil človekove pravice in temeljne svoboščine. Sodnik, ki je kršil človekove pravice in temeljne svoboščine, ne more napredovati na delovnem mestu najmanj 5 let od ugotovitve teh kršitev.«

11. člen

V tretjem odstavku 31. člena se prvi stavek spremeni tako, da se glasi:

»Ocena sodniške službe se izdelava na podlagi podatkov iz osebnega spisa sodnika, poročila iz tretjega odstavka 24. člena tega zakona in drugih podatkov o izpolnjevanju kriterijev iz 28. člena tega zakona.«

12. člen

V prvem odstavku 37. člena se za besedo »nepristranskost« doda besedilo »oziroma videz nepristranskosti«.

Doda se nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Sodnik, za katerega je bilo ugotovljeno, da je pri opravljanju svoje funkcije kršil človekove pravice in temeljne svoboščine, se je dolžan opravičiti.«

13. člen

Za 37. členom se doda nov 37.a člen, ki se glasi:

»37.a člen

Za škodo, ki jo povzroči sodnik s protipravnim ravnanjem pri opravljanju sodniške službe tretji osebi je odgovorna Republika Slovenija.

Republika Slovenija mora zahtevati povrnitev plačanega zneska tretji osebi od sodnika, ki je škodo povzročil namenoma ali iz hude

malomarnosti, s samovoljnim ravnanjem in zlorabo prava in s kršitvijo človekovih pravic ter temeljnih svoboščin v sodnih postopkih.«

14. člen

Za 78. členom se doda novi 78.a člen, ki se glasi:

»Če iz evidence Sodnega sveta izhaja, da je sodnik pri opravljanju svoje funkcije kršil človekove pravice in temeljne svoboščine, ga predsednik sodišča napoti na posebno izobraževanje o spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin v sodnih postopkih.

Sodnika, za katerega je bilo ugotovljeno, da je po opravljenem izobraževanju iz prvega odstavka tega člena ponovno kršil človekove pravice in temeljne svoboščine, Državni zbor razreši po obvestilu Sodnega sveta.«

15. člen

V drugem odstavku 81. člena se 14. točka spremeni tako, da se glasi:

»14. vedenje in ravnanje sodnika, ki je v nasprotju s sodniško neodvisnostjo ter nepristranskostjo sojenja oziroma videzom nepristranskosti sojenja ali s katerim se krši ugled sodniškega poklica ter, če se ne opraviči zaradi kršitve človekovih pravic in temeljnih svoboščin pri opravljanju funkcije;«

3. ZAKON O DRŽAVNEM TOŽILSTVU

16. člen

V Zakonu o državnem tožilstvu se 3. člen spremeni tako, da se glasi:

»3. člen
(opravljanje državnotožilske funkcije)

(1) Državni tožilec opravlja svoje naloge na podlagi ustave in zakona. Pregon storilcev kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj, za katere je tako določeno z zakonom, izvajajo državni tožilci.

(2) Državni tožilec mora pri izvajanju svojih pristojnosti, uresničevanju svojih pravic in svoboščin ravnati tako, da ne krši človekovih pravic in temeljnih svoboščin, varuje ugled in dostojanstvo svoje službe. Zaradi uveljavljanja svojih pravic ne sme ovirati delovanja državnega tožilstva.«

17. člen

Za 96. členom se doda novi 5.a oddelek in novi 96a. člen, ki se glasijo:

»5.a oddelek

Odškodninska odgovornost državnega tožilca

96.a člen

(odškodninska odgovornost državnega tožilca)

(1) Za škodo, ki jo povzroči državni tožilec s protipravnim ravnanjem pri opravljanju državnotožilske funkcije tretji osebi, je odgovorna Republika Slovenija.

(2) Republika Slovenija mora zahtevati povrnitev plačanega zneska tretji osebi od državnega tožilca, ki je škodo povzročil s samovoljnim ravnanjem in zlorabo prava pri opravljanju državnotožilske funkcije.«.

18. člen

V prvem odstavku 102. člena se za devetnajsto alinejo doda nova dvajseta alineja, ki se glasi

»- spremlja, ugotavlja in analizira kršitve človekovih pravic in temeljnih svoboščin pri delu državnih tožilcev, o čemer sprejme polletno poročilo o zlorabah pri opravljanju funkcije državnega tožilca, s katerima najkasneje do 30. junija tekočega leta in 31. decembra seznaniti Državni zbor.«.

Dvajseta alineja postane enaindvajseta alineja.

4. ZAKON O INTEGRITETI IN PREPREČEVANJU KORUPCIJE

19. člen

V Zakonu o integriteti in preprečevanju korupcije se za 46. členom doda novi 46.a člen, ki se glasi:

»46.a člen

(1) Podatke o dohodkih in premoženjskem stanju sodnikov in državnih tožilcev iz prejšnjega člena, Komisija za preprečevanje korupcije posreduje Vrhovnemu sodišču Republike Slovenije in Vrhovnemu državnemu tožilstvu do 30. aprila za preteklo leto.

(2) Podatke iz prejšnjega odstavka se do 30. maja za preteklo leto objavi na spletni strani Vrhovnega sodišča Republike Slovenije in Vrhovnega državnega tožilstva.

III. DEL PREHODNE DOLOČBE K SPREMENBAM IN DOPOLNITVAM ZAKONOV

1. ZAKON O SODIŠČIH

20. člen

Minister, pristojen za pravosodje, uskladi določbe Sodnega reda z določbami tega zakona najkasneje v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

21. člen

Minister, pristojen za pravosodje, izda razpis za imenovanje članov Komisije za etiko in integriteto izmed zainteresirane javnosti po 6. členu tega zakona najkasneje v enem mesecu po uveljavitvi tega zakona. Izbrane kandidate predlaga minister, pristojen za pravosodje, v imenovanje Sodnemu svetu najkasneje v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

22. člen

Sodni svet uskladi Poslovnik Sodnega sveta z določbami tega zakona najkasneje v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

23. člen

Sodni svet uskladi Kodeks sodniške etike z določbami tega zakona najkasneje v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

2. ZAKON O SODNIŠKI SLUŽBI

24. člen

Postopki o izbiri kandidatov za sodniško mesto in odločanju o napredovanju, ki so bili začeti pred uveljavitvijo tega zakona se končajo po prejšnjih določbah zakona.

25. člen

Disciplinski postopki, ki so bili uvedeni pred uveljavitvijo tega zakona se končajo po prejšnjih določbah zakona.

3. ZAKON O DRŽAVNEM TOŽILSTVU

26. člen

Državnotožilski red (Uradni list RS, št. 7/12, 29/12 in 38/13) in Poslovnik Državnotožilskega sveta (Uradni list RS, št. 106/11, 9/12 in 53/15) se uskladijo z določbami tega zakona o dveh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

IV. DEL
KONČNA DOLOČBA

27. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV K ČLENOM

K 1. členu:

V tem členu so navedeni zakoni, ki se spreminjajo ali dopolnjujejo z določbami, s katerimi se zagotavlja javnost, preglednost in odgovornost v pravosodju.

ZAKON O SODIŠČIH

K 2. členu:

Zaradi zagotavljanja javnosti in preglednosti dela sodišč predlagamo določbo, ki določa dolžnost sodišč, da zagotavljajo javnost obravnavanja sodnih zadev in glasovanje sodnih sestavov sodišč. Za zagotavljanje tega so odgovorni predsedniki sodišč. Predlagamo, da se sodna praksa sodišč izvaja tako, da bodo na spletni strani objavljene sodbe, iz katerih bodo razvidni uvod, izrek, obrazložitev, navedba o sestavi sodišča s poimensko sestavo sodnika oziroma senata in ločeno mnenje.

Ločeno mnenje lahko napove sodnik oziroma član senata, ki ne soglaša z odločitvijo ali z obrazložitvijo sodbe. Ločeno mnenje mora predložiti najkasneje peti dan pred rokom, ki je določen za pisno izdelavo sodbe. Če ta procesni rok zapade v čas sodnih počitnic, začne teči ponovno, prvi naslednji dan, ko se iztečejo sodne počitnice.

K 3. členu:

S predlogom amandmaja predlagamo, da se pristojnosti Sodnega sveta dopolnjujejo s tem, da Sodni svet spremlja, ugotavlja in analizira kršitve človekovih pravic in temeljnih svoboščin v sodnih postopkih, o čemer sprejme polletno poročilo o zlorabah v sodstvu, s katerima najkasneje do 30. junija tekočega leta in 31. decembra seznaní Državni zbor.

Prav tako predlagamo, da Sodni svet vodi javno evidenco kršitev Ustave RS ugotovljenih s strani Ustavnega sodišča RS in Evropskega sodišča za človekove pravice ter izvaja postopke ugotavljanja zlorab sodne funkcije v ugotovljenih primerih kršitev Ustave RS.

Zaradi zagotavljanja javnosti in preglednosti dela Sodnega sveta predlagamo, da Sodni svet na svoji spletni strani objavlja sprejete akte in seznam sodnikov, za katere je bilo ugotovljeno, da so pri opravljanju svoje funkcije kršili človekove pravice in temeljne svoboščine.

K 4. členu:

V tem členu se predlaga, da se zaradi javnosti in preglednosti dela Sodnega sveta odločitve Sodnega sveta o izvolitvi, imenovanju, napredovanju v plačnem razredu, v nazivu, na položaj ali na višje sodniško mesto, dodelitvi ali premestitvi sodnika oziroma o imenovanju ali

razrešitvi predsednika sodišča in o pritožbah sodnikov po izkazani vročitvi, objavljajo v neanonimizirani obliki na spletni strani Sodnega sveta.

K 5. členu:

V tem členu se predlaga sprememba vsebine, ki jo ureja Kodeks sodniške etike. In sicer tako, da določa pravila za službeno in zasebno ravnanje in vedenje sodnikov, zaradi varovanja neodvisnosti, nepristranskosti, poštenosti sodnikov, ugleda sodniške službe, predpiše sankcije za njegove kršitve in dolžnost opravičila sodnika za katerega je bilo ugotovljeno, da je pri svojem delu kršil človekove pravice in temeljne svoboščine.

K 6. členu:

28.d člen zakona določa sestavo Komisije za etiko in integriteto. S predmetnim predlogom spremembe oziroma dopolnitve se dopolnjuje sestava s člani izmed zainteresirane javnosti, ki jih na podlagi javnega razpisa v imenovanje Sodnemu svetu predlaga minister, pristojen za pravosodje. S tem se zagotavlja javnost in preglednost dela sodne veje oblasti.

Prav tako se določajo pogoji za člana omenjene komisije izmed zainteresirane javnosti. In sicer je lahko imenovan državljan Republike Slovenije, ki je dopolnil trideset let starosti, ki ni bil pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, in ki je zdravstveno ter osebno primeren za udeležbo pri izvajanju sodne oblasti ter aktivno obvlada slovenski jezik. Kandidate za člane Komisije za etiko in integriteto izmed zainteresirane javnosti lahko predlagajo interesne organizacije, ki so registrirane kot društva ali združenja na območju Republike Slovenije.

ZAKON O SODNIŠKI SLUŽBI

K 7. členu:

Predlagamo, da se v Zakonu o sodniški službi dopolni 2.a člen v delu, ki določa, kdo ni osebno primeren, in sicer z »videzom nepristranskosti«. Prav tako se dopolnjuje z delom, da ni osebno primeren za opravljanje sodniške funkcije tisti za katerega so bile ugotovljene zlorabe pri opravljanju sodniške funkcije ter kršitve človekovih pravic in temeljnih svoboščin« ter pred piko doda besedilo »oziroma bo zlorabljal sodniško funkcijo ter kršil človekove pravice in temeljne svoboščine pri sojenju.

K 8. členu:

S predlogom dopolnitve tretjega odstavka 18. člena se dopolnjuje pristojnost Sodnega sveta v izbirnem postopku, in sicer da ugotavlja tudi, ali so bili kandidati pri opravljanju dosedanjega dela nepristranski, ali pri opravljanju dosedanjega dela niso zlorabljali svojega položaja, niso kršili človekovih pravic in temeljnih svoboščin pri opravljanju funkcije na področju pravosodja.

K 9. členu:

S tem členom se dopolnjuje tretji odstavek 24. člena, in sicer tako, da se pred odločanjem o napredovanju sodnika v višji plačni razred izdelava ocena sodniške službe, ki vsebuje tudi poročilo, ali so bile pri opravljanju funkcije kršene človekove pravice in temeljne svoboščine.

K 10. členu:

S predlogom tega člena se dopolnjuje kriterije, ki se upoštevajo pri izbiri kandidatov za sodniško mesto in odločanju o napredovanju z novo alinejo, po kateri se upošteva tudi kršitve človekovih pravic in temeljnih svoboščin pri dosedanjem delu. Kandidat ne more biti izbran, če je pri dosedanjem delu kršil človekove pravice in temeljne svoboščine. Sodnik, ki je kršil človekove pravice in temeljne svoboščine, ne more napredovati na delovnem mestu najmanj 5 let od ugotovitve omenjenih kršitev. Gre za vzpostavitev odgovornosti pri opravljanju funkcije sodnika.

K 11. členu:

S tem členom se spreminja ocena sodniške službe oziroma kaj šteje za podlago za izdelavo le te. Glede na spremembe v 24. In 28. členu se predlaga, da ta zajema tudi poročilo iz tretjega odstavka 24. člena ter ostalih podatkov iz 28. člena zakona. Menimo, da je ta sprememba zaradi vzpostavitve preglednosti delovanja sodstva in sodnikov pri opravljanju svoje funkcije ter njihovi odgovornosti utemeljena.

K 12. členu:

V tem členu je bistvena dopolnitev 37. člena z drugim odstavkom in sicer obveznostjo opravičila sodnika, za katerega je bilo ugotovljeno, da je pri opravljanju svoje funkcije kršil človekove pravice in temeljne svoboščine. Menimo, da ta dopolnitev smiselno sledi tudi zavezi za izboljšanje stanja v sodstvu, ki sta jo junija 2013 podpisala sodstvo in vlada.

K 13. členu:

S tem členom se opredeljuje civilna odgovornost sodnika. In sicer se predlaga jasna določitev, da Republika Slovenija odgovarja za škodo, ki jo je pri opravljanju sodniške službe povzročil sodnik tretji osebi s svojim protipravnim ravnanjem. Gre namreč za posebno odgovornost za drugega, ki izključuje neposredno odgovornost tistega, ki je povzročil škodo (v predmetnem primeru gre za sodnika) in posebne, specialne, določbe glede na splošno ureditev v obligacijskem pravu. Če bi oškodovana stranka želela neposredno tožiti sodnika za škodo, ki je bila povzročena, na podlagi splošnih določil odškodninskega oziroma obligacijskega prava, bi bilo potrebno takšno tožbo zavreči, ker sodnik ne bi imel pasivne legitimacije. To rešitev predlagamo zaradi zaščite oškodovanca, saj mu v primeru utemeljenosti zahtevka zagotavlja povračilo škode. Z drugim odstavkom novega 37.a člena se opredeljuje obveznost regresnega zahtevka države proti sodniku, če sodnik pri opravljanju svoje funkcije tretji osebi povzroči škodo namenoma ali iz

hude malomarnosti, s samovoljnim ravnanjem in zlorabo prava oziroma s kršitvijo človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

K 14. členu:

V tem členu predlagamo, da se mora sodnik v primeru, ko se ugotovi, da je pri opravljanju svoje funkcije kršil človekove pravice in temeljne svoboščine udeležiti izobraževanja s tega področja. V kolikor se ugotovi, da takšen sodnik po opravljenem izobraževanju, še trikrat krši človekove pravice in temeljne svoboščine, mora Sodni svet predlagati Državnemu zboru njegovo razrešitev. S to rešitvijo se sledi namenu vzpostavitve odgovornosti v sodstvu.

K 15. členu:

V tem členu se dopolnjuje določbo 14. točke 81. člena, ki opredeljuje dejanja, ki pomenijo kršitev sodniške dolžnosti oziroma neredno opravljanje sodniške službe, in sicer, da se kot tako šteje vedenje in ravnanje sodnika, ki je v nasprotju s sodniško neodvisnostjo ter nepristranskostjo sojenja ter videzom nepristranskosti sojenja ali s katerim se krši ugled sodniškega poklica.

ZAKON O DRŽAVNEM TOŽILSTVU

K 16. členu

Sprememba 3. člena sledi načelu zagotavljanja zakonitosti ravnanja državnih tožilcev. Predlagamo dosledno zagotavljanje spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin v postopkih.

K 17. členu

S tem členom se predlaga vzpostavitev civilne odgovornosti državnega tožilca. Predlaga se jasna določitev, da Republika Slovenija odgovarja za škodo, ki jo je pri opravljanju državnotožilske službe povzročil državni tožilec tretji osebi s svojim protipravnim ravnanjem. Gre namreč za posebno odgovornost za drugega, ki izključuje neposredno odgovornost tistega, ki je povzročil škodo (v predmetnem primeru gre za državnega tožilca) in posebne, specialne, določbe glede na splošno ureditev v obligacijskem pravu. Če bi oškodovana stranka želela neposredno tožiti državnega tožilca za škodo, ki je bila povzročena, na podlagi splošnih določil odškodninskega oziroma obligacijskega prava, bi bilo potrebno takšno tožbo zavreči, ker državni tožilec ne bi imel pasivne legitimacije. To rešitev predlagamo zaradi zaščite oškodovanca, saj mu v primeru utemeljenosti zahtevka zagotavlja povračilo škode. Z drugim odstavkom novega 37.a člena se opredeljuje obveznost regresnega zahtevka države proti državnemu tožilcu, če državni tožilec pri opravljanju svoje funkcije tretji osebi povzroči škodo namenoma ali iz hude malomarnosti, s samovoljnim ravnanjem in zlorabo prava oziroma s kršitvijo človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

K 18. členu

S tem členom se predlaga dopolnitev pristojnosti Državnotožilskega sveta, in sicer tako, da spremlja, ugotavlja in analizira kršitve človekovih pravic in temeljnih svoboščin pri delu državni tožilcev, o čemer sprejme polletno poročilo o zlorabah pri opravljanju funkcije državnega tožilca, s katerima najkasneje do 30. junija tekočega leta in 31. decembra seznanj Državni zbor.

ZAKON O INTEGRITETI IN PREPREČEVANJU KORUPCIJE**K 19. členu**

Veljavna ureditev na področju dolžnosti sporočanja podatkov ter javnosti podatkov o premoženjskem stanju funkcionarjev za opravljanje nalog po Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije pristojnost podeljuje Komisiji za preprečevanje korupcije. Zavezanci po predmetnem zakonu morajo Komisiji za preprečevanje korupciji posredovati podrobne podatke o svojem premoženjskem stanju skladno s 46. členom omenjenega zakona. Med zavezanci so tudi sodniki in državni tožilci. Ti podatki so zbrani pri Komisiji za preprečevanje korupcije. Z njimi javnost ni seznanjena. Ker gre pri sodnikih in državnih tožilih za funkcionarje, ki sodijo in so umeščeni v področje pravosodja oziroma sodno vejo oblasti, in v okviru opravljanja funkcije v okviru svojih pristojnosti pomembno vplivajo na življenje posameznikov, je po našem mnenju utemeljen predlog, da so ti podatki v javnem interesu. Gre tudi za vprašanje vzpostavitve zaupanja in odgovornosti. Gre tudi za zagotavljanje transparentnosti delovanja javnih funkcionarjev in preventivno delovanje na področju koruptivnih ravnanj in klientelizma. Zato predlagamo rešitev, da se ti podatki s strani Komisije za preprečevanje korupcije posredujejo Vrhovnemu sodišču Republike Slovenije in Vrhovnemu državnemu tožilstvu. Te podatke se potem objavi na njihovih spletnih straneh.

PREHODNE DOLOČBE**K 20. členu**

S tem členom se določa prehodno obdobje, v katerem mora pravosodni minister uskladiti določbe Sodnega reda s tem zakonom.

K 21. členu

S tem členom se določa prehodno obdobje za izvedbo razpisa za imenovanje članov Komisije za etiko in integriteto izmed zainteresirane javnosti po 6. členu tega zakona.

K 22. členu

Določa se prehodno obdobje, v katerem mora Sodni svet uskladiti svoj poslovnik.

K 23. členu

Določa se prehodno obdobje, v katerem mora Sodni svet uskladiti Kodeks sodniške etike.

K 24. členu

Določa se, da se postopki o izbiri kandidatov za sodniško mesto in odločanju o napredovanju, ki so bili začeti pred uveljavitvijo tega zakona končajo po dosedaj veljavnih predpisih.

K 25. členu

V tem členu se določa, da se disciplinski postopki, ki so bili uvedeni pred uveljavitvijo tega zakona končajo po dosedanjih predpisih.

K 26. členu

V tem členu se določa obdobje, v katerem se morata uskladiti Državnotožilski red in Poslovník Državnotožilskega sveta.

KONČNA DOLOČBA**K 27. členu:**

Določen je običajni rok začetka veljavnosti zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

1. ZAKON O SODIŠČIH

17.b člen

Sodiščazagotavljajojavnostobravnavanjasodnihzadevpodoločbahategazakona in drugihpredpisov, ki urejajopostopkepredsodišči.

28. člen

Sodni svet ima naslednje pristojnosti:

- predlaga državnemu zboru kandidate za izvolitev v sodniško funkcijo;
- predlaga državnemu zboru razrešitev sodnika;
- imenuje in razrešuje predsednike sodišč, razen predsednika Vrhovnega sodišča Republike Slovenije;
- odloča o napredovanju v višji sodniški naziv in o hitrejšem napredovanju v plačnih razredih, v položaj svetnika ali na višje sodniško mesto ter o izjemnem napredovanju v višji sodniški naziv;
- odloča o pritožbi zoper odločbo o premestitvi oziroma imenovanju na sodniško mesto, v sodniški naziv oziroma na položaj svetnika in zoper odločbo o uvrstitvi v plačni razred;
- odloča o nezdržljivosti sodniške funkcije;
- daje mnenje k predlogu proračuna za sodišča in mnenje državnemu zboru o zakonih, ki urejajo položaj, pravice in dolžnosti sodnikov ter osebja sodišč;
- sprejme kodeks sodniške etike;
- sprejme merila za izbiro kandidatov za sodniško mesto po predhodnem mnenju ministra, pristojnega za pravosodje, in merila za kakovost dela sodnikov za oceno sodniške službe;
- daje soglasje k politiki zaznavanja in obvladovanja korupcijskih tveganj in izpostavljenosti sodišč ter spremlja njeno uresničevanje;
- imenuje člane Komisije za etiko in integriteto;
- obravnava in odloča o utemeljenosti pritožbe sodnika, ki meni, da je bila kršena njegova zakonska pravica, kršen njegov neodvisni položaj ali neodvisnost sodstva;
- opravlja druge zadeve, če zakon tako določa.

Sodni svet odloča o predlogih za izvolitev sodnikov, o imenovanjih in napredovanjih sodnikov, o uvrstitvah v plačni razred, o pritožbah zoper odločbo o premestitvi oziroma imenovanju na sodniško mesto, v sodniški naziv oziroma na položaj svetnika, o pritožbah zoper odločbo o uvrstitvi v plačni razred, o predlogih za razrešitev sodnikov, o merilih za izbiro kandidatov za sodniško mesto in o merilih za kakovost dela sodnikov z dvotretjinsko večino vseh članov.

Sodni svet objavlja sprejete akte na svoji spletni strani.

Podatki, ki se nanašajo na posameznika, se hranijo petnajst let po dnevu prenehanja funkcije.

28.a člen

Sodni svet odloča na sejah.

Odločitve sodnega sveta o izvolitvi, imenovanju, napredovanju v plačnem razredu, v nazivu, na položaj ali na višje sodniško mesto, dodelitvi ali premestitvi sodnika, oziroma o imenovanju ali razrešitvi predsednika sodišča in o pritožbah sodnikov morajo biti obrazložene in po izkazani vročitvi objavljene na spletni strani sodnega sveta v anonimizirani obliki.

Minister, pristojen za pravosodje, in predsednik Vrhovnega sodišča Republike Slovenije se lahko na povabilo sodnega sveta udeležita seje sodnega sveta in imata pravico do razprave brez pravice do glasovanja, zlasti kadar sodni svet obravnava zadeve sodne ali pravosodne uprave, sprejema mnenje k predlogom zakonov, ki urejajo položaj, pravice in dolžnosti sodnikov, kadar sprejema načelna stališča o razmerah v sodstvu ali kadar obravnava predlog proračuna za sodstvo.

S poslovnikom, ki ga sodni svet sprejme z dvotretjinsko večino vseh članov, se uredi postopek poteka sej in način odločanja v zadevah, ki niso zajete v drugem odstavku 28. člena tega zakona, ter druga vprašanja v zvezi z delom sodnega sveta.

28.č člen

Kodeks sodniške etike določa pravila za službeno in zasebno ravnanje in vedenje sodnikov zaradi varovanja neodvisnosti, nepristranskosti in poštenosti sodnikov ter ugleda sodniške službe.

Sodniki so dolžni spoštovati kodeks sodniške etike pri opravljanju sodniške službe in zunaj nje.

Kodeks sodniške etike se objavi na spletnih straneh sodnega sveta in na spletnih straneh sodišč.

28.d člen

Pri sodnem svetu se imenuje Komisija za etiko in integriteto, ki ima te naloge:

- sprejema načelna mnenja glede ravnanj, ki pomenijo kršitev kodeksa sodniške etike;
- izdaja priporočila za spoštovanje pravil sodniške etike in integritete v skladu s kodeksom sodniške etike;
- sprejema smernice s področja sodniške etike in integritete v skladu s kodeksom sodniške etike;
- v sodelovanju s Centrom za izobraževanje v pravosodju skrbi za izobraževanje in usposabljanje sodnikov na področju sodniške etike in integritete.

Člani Komisije za etiko in integriteto so le sodniki. Podrobnejša sestava, imenovanje in način dela Komisije za etiko in integriteto so določeni s poslovnikom sodnega sveta.

Načelna mnenja glede vrste kršitev kodeksa sodniške etike se objavijo na spletnih straneh sodnega sveta.

2. ZAKON O SODNIŠKI SLUŽBI

2.a člen

Sodnik mora biti osebnostno primeren za opravljanje sodniške funkcije. Ni osebnostno primeren za opravljanje sodniške funkcije tisti, ki sodniške funkcije ne opravlja strokovno, pošteno in vestno ali ne varuje sodniškega ugleda, nepristranskosti in neodvisnosti sojenja oziroma za katerega je na podlagi dosedanjega dela, ravnanja in obnašanja utemeljeno sklepati, da ne bo tako ravnal.

18. člen

Nepopolne prijave, ki jih ni zavrglo Vrhovno sodišče Republike Slovenije in prijave kandidatov, ki ne izpolnjujejo splošnih in posebnih pogojev za razpisano sodniško mesto, zavrže oziroma zavrne sodni svet s sklepom.

Sodni svet lahko v postopku izbire kandidatov zahteva od predsednika sodišča, v roku, ki ga določi sodni svet, da dopolni obrazložitev mnenja o ustreznosti kandidatov ali da mnenje o ustreznosti kandidatov ponovno oblikuje, in pri tem pridobi ter upošteva še dodatne podatke in dokazila.

Sodni svet v izbirnem postopku ugotavlja, ali imajo kandidati strokovno znanje, osebnostne lastnosti, veščine in sposobnosti, potrebne za opravljanje sodniške službe.

Izbirni postopek ima lahko več faz, tako da se kandidati postopno izločajo.

Sodni svet pri izbiri upošteva pisno dokumentacijo, lahko pa opravi tudi preizkuse strokovnega znanja, osebnostnih lastnosti, sposobnosti in veščin, ki so potrebni za opravljanje sodniške službe, psihološke preizkuse ter razgovore s kandidati, ki najbolj izpolnjujejo pogoje in kriterije za zasedbo sodniškega mesta. Na razgovorih je lahko navzoč predsednik sodišča, pri katerem je razpisano prosto sodniško mesto. O razgovorih mora biti sestavljen zapisnik vprašanj kandidatom in odgovori kandidata na zastavljena vprašanja. Priloga zapisnika je tudi prepis zvočnega snemanja razgovora.

Sodni svet opravi izbiro v 30 dneh po pridobitvi popolne dokumentacije in izvedbi postopka po prejšnjem odstavku tega člena. O posvetovanju in glasovanju v vsaki fazi izbirnega postopka se vodi zapisnik.

Sodni svet pri izbiri kandidata ni vezan na mnenje predsednika sodišča o ustreznosti kandidata.

Sodni svet ni dolžan izbrati kandidata, ki sicer izpolnjuje formalne pogoje za razpisano sodniško mesto.

Obvestilo o neizbiri kandidata mora biti obrazloženo tako, da so navedeni razlogi za neizbiro posameznega kandidata.

24. člen

Z nastopom sodniške službe pridobi sodnik pravico do napredovanja v skladu s pogoji, ki jih določa ta zakon.

Napredovanje zajema napredovanje v plačnih razredih znotraj razpona plačnih razredov za posamezni sodniški naziv ter napredovanje v višji sodniški naziv, napredovanje na višje sodniško mesto in napredovanje na položaj svetnika.

O napredovanju v plačnih razredih in na položaj svetnika odloča predsednik sodišča na predlog sodnika, pri čemer se mora ravnati po kriterijih iz prvega odstavka 28. člena tega zakona. O napredovanju v višji sodniški naziv in o hitrejšem napredovanju v plačnih razredih, v položaj svetnika ali na višje sodniško mesto ter o izjemnem napredovanju v višji sodniški naziv odloča sodni svet na predlog sodnika ali predsednika sodišča. O napredovanju se odloča po izvedenem postopku ugotavljanja uspešnosti in strokovnosti sodnika.

Če je bila pred odločanjem o napredovanju sodnika v višji plačni razred zahtevana izdelava ocene sodniške službe, se do zaključka postopka izdelave ocene odločanje o napredovanju odloži.

Napredovanje na višje sodniško mesto se izvede po določbah 2. oddelka II. poglavja tega zakona.

28. člen

Pri izbiri kandidatov za sodniško mesto in odločanju o napredovanju se upoštevajo naslednji kriteriji:

- delovne sposobnosti in strokovno znanje, pri čemer se upoštevajo zlasti sposobnost pisnega in ustnega izražanja, sposobnost analitičnega razmišljanja, sposobnost strukturiranega dela ter obseg strokovnega znanja s področja dela sodnika,
- osebne lastnosti, pri čemer se upoštevajo zlasti odgovornost, zanesljivost in preudarnost,
- socialne veščine, pri čemer se upoštevajo zlasti komunikacijske spretnosti in spretnosti obvladovanja konfliktnih situacij,
- sposobnosti opravljanja nalog vodstvenega mesta, če je sodnik imenovan na tako mesto, pri čemer se upoštevajo zlasti rezultati dela na področju, ki je sodniku zaupano.

Kriteriji in postopek za izbiro kandidatov in kriteriji za napredovanje so podrobneje določeni v merilih za izbiro kandidatov na sodniško mesto oziroma v merilih za kakovost dela sodnikov za oceno sodniške službe.

31. člen

Personalni svet izdelava za sodnike oceno sodniške službe vsaka tri leta, pred tem časom pa na zahtevo sodnega sveta, predsednika sodišča, predsednika sodišča višje stopnje, ministra, pristojnega za pravosodje, ali sodnika samega. Minister, pristojen za pravosodje, lahko zahteva oceno sodniške službe samo v okviru izvajanja svojih pristojnosti.

Za sodnika se v prvih treh letih opravljanja sodniške službe izdelava ocena sodniške službe vsako leto.

Ocena sodniške službe se izdelava na podlagi podatkov iz osebnega spisa sodnika in drugih podatkov o izpolnjevanju kriterijev iz 28. člena tega zakona. V okviru izdelave ocene sodniške službe se za

ugotovitev izpolnjevanja kriterijev pregledujejo spisi zadev, dodeljenih sodniku, in zadev, o katerih je že bilo pravnomočno odločeno.

Osebni spis sodnika se vodi v uradu predsednika sodišča, pri katerem sodnik opravlja sodniško službo, za predsednika sodišča pa v uradu predsednika sodišča neposredno višje stopnje. Če je sodnik premeščen na drugo sodišče, se osebni spis prenese v urad predsednika tega sodišča.

V osebni spis sodnika se po odredbi predsednika sodišča, predsednika sodišča višje stopnje, personalnega sveta, sodnega sveta ali na zahtevo sodnika vnašajo vsi podatki, pomembni za izdelavo ocene sodniške službe. Z vsebino vsakega vnosa se takoj seznanijo sodnika, na katerega se spis nanaša.

Podatke iz osebnega spisa lahko vpogledajo le osebe in organi iz prejšnjega odstavka, disciplinski tožilec in disciplinsko sodišče prve in druge stopnje zaradi izvajanja pooblastil po tem zakonu in zakonu, ki ureja organizacijo in pristojnost sodišč. Sodnik ima pravico do vpogleda v svoj osebni spis.

37. člen

Sodnik se mora vselej vesti tako, da varuje nepristranskost in neodvisnost sojenja, sodniški ugled in samostojnost sodne oblasti.

Sodnik ne sme ovirati delovanja sodišča zaradi uveljavljanja svojih pravic.

81. člen

Sodniku, ki je z naklepom ali iz malomarnosti kršil sodniške dolžnosti, ki so predpisane z zakonom in sodnim redom, ali neredno opravljal sodniško službo, se lahko izreče disciplinska sankcija.

Dejanja, ki pomenijo kršitev sodniške dolžnosti oziroma neredno opravljanje sodniške službe, so:

1. dejanje, ki ima zakonske znake kaznivega dejanja, storjenega pri opravljanju sodniške funkcije;
2. neizpolnitev ali neupravičena odklonitev izvršitve sodniške dolžnosti;
3. nevestno, nepravočasno, neustrezno ali malomarno opravljanje sodniške službe;
4. nezakonito ali nesmotrno razpolaganje s sredstvi;
5. izdajanje uradne ali druge tajnosti, določene z zakonom ali sodnim redom;
6. zloraba položaja ali prekoračitev uradnih pooblastil;
7. zloraba pravice do odsotnosti z dela;
8. nedoseganje pričakovanih rezultatov dela več kot tri mesece zaporedoma iz neopravičenih razlogov;
9. kršitev z zakonom in sodnim redom določenega vrstnega reda oziroma prednostnega obravnavanja zadev;
10. opravljanje funkcij, dela ali dejavnosti, ki so po ustavi in zakonu nezdržljive s sodniško funkcijo;
11. opustitev obvestila predsedniku sodišča o sprejemu dela zaradi ocene nezdržljivosti s sodniško funkcijo;
12. opustitev sporočila o podanih zakonskih razlogih za izločitev sodnika ali nadaljevanje dela v zadevi, v kateri obstaja izločitveni razlog;

- 13.vnaprejšnje javno izražanje v sodni zadevi, o kateri še ni pravnomočno odločeno oziroma v kateri je vloženo izredno pravno sredstvo;
- 14.vedenje in ravnanje sodnika, ki je v nasprotju s sodniško neodvisnostjo ali s katerim se krši ugled sodniškega poklica;
- 15.neprimerno, nedostojno ali žaljivo obnašanje ali izražanje do posameznikov, državnih organov ter pravnih oseb v zvezi z opravljanjem sodniške službe ali zunaj nje;
- 16.oviranje delovanja sodišča zaradi uveljavljanja lastnih pravic;
- 17.sprejemanje daril ali drugih koristi v zvezi s sodniško službo;
- 18.nepredložitev ali nepravočasna predložitev podatkov o premoženjskem stanju;
- 19.kršitev ali opustitev mentorskih zadolžitvev;
- 20.nespoštovanje izdanih odločb o premestitvi ali dodelitvi sodnika;
- 21.onemogočanje ali oviranje izvajanja določb zakona o službenem nadzoru sodnikovega dela in o nadzorstvenih pritožbah;
- 22.poslovanje s strankami, njihovimi pooblaščenci in drugimi osebami v nasprotju z določbami sodnega reda;
- 23.neupoštevanje ukrepov za redno in učinkovito izvajanje sodne oblasti;
- 24.kršitev ali opustitev ukrepov po programu za reševanje zaostanka pri sodišču;
- 25.neizpolnjevanje dolžnosti strokovnega izobraževanja;
- 26.kršitev predpisov o varstvu pri delu;
- 27.kršitev določb sodnega reda o uporabi službenega oblačila.

Težjo disciplinsko kršitev iz petega odstavka 83. člena tega zakona predstavljajo dejanja po 1., 2., 3., 5., 6., 8., 10., 12., 13., 17., 18., 20., 21., 23. in 24. točki prejšnjega odstavka, dejanje po 14. točki prejšnjega odstavka pa le, če ima hujše posledice za sodniško neodvisnost oziroma ugled sodniškega poklica.

Če sodni svet predlaga državnemu zboru razrešitev sodnika po drugem ali tretjem odstavku 78. člena tega zakona, pa ga državni zbor ne razreši, sodni svet poda pobudo za uvedbo disciplinskega postopka.

3. ZAKON O DRŽAVNEM TOŽILSTVU

3. člen

(samostojnost državnih tožilcev)

(1) Državni tožilec je pri opravljanju državnotožilske službe samostojen ter vezan na ustavo in zakon. V skladu z ustavo je vezan tudi na splošna načela mednarodnega prava ter na ratificirane in objavljene mednarodne pogodbe.

(2) V odločitve državnega tožilca v konkretnih zadevah ni dovoljeno posegati, razen s splošnimi navodili in prevzemom zadeve na način, določen s tem zakonom.

(3) Državni tožilec, ki meni, da je bila kršena njegova samostojnost, lahko Državnotožilskemu svetu predlaga obravnavo kršitve. Če ta ugotovi, da je predlog utemeljen, lahko kršitev glede na njeno

naravo odpravi oziroma zahteva ali predlaga njeno odpravo in po potrebi objavi svojo ugotovitev.

102. člen **(pristojnosti Državnotožilskega sveta)**

(1) Državnotožilski svet ima te pristojnosti:

- daje mnenje k politiki pregona državnega tožilstva;
- daje pobude za sprejetje ali spremembo splošnih navodil;
- podaja mnenja o predlogih za imenovanje državnih tožilcev;
- izdeluje ocene državnotožilske službe in odloča o napredovanju državnih tožilcev v skladu s tem zakonom;
- podaja predlog za imenovanje generalnega državnega tožilca in mnenje k imenovanju njegovega namestnika ter imenuje vodje okrožnih državnih tožilstev in njihove namestnike;
- odloča o premestitvah in dodelitvah državnih tožilcev v skladu s tem zakonom;
- odloča o nezdržljivosti funkcije državnega tožilca;
- daje mnenje k predlogu skupnega finančnega načrta za državna tožilstva in mnenje Državnemu zboru Republike Slovenije o zakonih, ki urejajo položaj, pravice in dolžnosti državnih tožilcev;
- sprejme merila za kakovost dela državnih tožilcev za oceno državnotožilske službe in merila za uspešnost pregona državnih tožilstev;
- daje mnenje k številu mest državnih tožilcev na državnih tožilstvih;
- daje mnenje k skupnemu letnemu poročilu o delu državnih tožilstev;
- daje mnenje o izvedbi pravosodnega nadzora;
- predlaga ali zahteva odpravo kršitve oziroma odpravi kršitev, s katero je bila prizadeta samostojnost državnega tožilca, in po potrebi objavi svojo ugotovitev;
- imenuje in razrešuje disciplinske organe po tem zakonu;
- sprejme merila in metode za preizkus strokovne usposobljenosti in drugih sposobnosti kandidatov;
- na predlog vodje Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije odloča o predlogu za dodelitev državnega pravobranilca za opravljanje zahtevnejših strokovnih del na Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije;
- sprejme Kodeks državnotožilske etike;
- imenuje Komisijo za etiko in integriteto;
- daje soglasje k politiki zaznavanja in obvladovanja korupcijskih tveganj ter izpostavljenosti državnih tožilstev in spremlja njeno uresničevanje;
- predlaga spremembe ali dopolnitve politike zaznavanja in obvladovanja korupcijskih tveganj ter izpostavljenosti državnih tožilstev.
- odloča o drugih zadevah, če zakon tako določa.

(2) Podatke, ki se nanašajo na posameznika, Državnotožilski svet hrani 15 let po dnevu prenehanja funkcije oziroma razrešitve, nato se arhivirajo v skladu z zakonom, ki ureja arhivska gradiva in arhive.